

Patenty na oprogramowanie - monopol na pomysły?

Łukasz Jachowicz

lukasz@jachowicz.com

Internet Society Poland – Ruch Wolnego Oprogramowania – 7thGuard.net

Patent

patent m IV, D. -u, Ms. ncie; lm M. -y

1. akt przyznający osobie fizycznej lub prawnej
własność i prawo wyłącznego korzystania
z wynalazku przez określony czas

(Słownik Języka Polskiego, Mieczysław Szymczak)

Patent wg Konstytucji USA

Paragraf 8

Kongres ma prawo [...] **popierać rozwój nauki i użytecznych umiejętności** przez zapewnienie na określony czas autorom i wynalazcom wyłącznych praw do ich dzieł czy wynalazków;

Jak to działa w XXI wieku?

- Można opatentować rewelacyjną przekładnię rowerową
- Można opatentować pomysł na umieszczenie na WWW logo karty kredytowej
- Czy widać różnicę?

Trochę technikaliów

- Program komputerowy składa się z tysięcy lub milionów linii kodu.
- Program komputerowy może zostać napisany nawet przez jedną osobę.
- Program komputerowy może kosztować zylion dolarów, może kosztować \$19,95, może być darmowy.
- Wyprodukowanie pierwszego egzemplarza kosztuje majątek, kolejne są za darmo.
- Każdy może w ciągu tygodnia naruszyć tysiące patentów. Niechcący.

I garść statystyki

Aż 99% z 20,5 mln firm zarejestrowanych w Unii Europejskiej, Norwegii, Szwajcarii, Islandii i Lichtensteinie zatrudnia mniej niż 50 osób. Mniej niż dziesięć osób pracuje w 93% przedsiębiorstw. Firm dużych, gdzie zatrudnienie przekracza 250 osób, jest zaledwie 0,2%.

za: Gazeta Wyborcza, 20-04-2004

Kto tworzy innowację?

- komunikatory internetowe - ICQ
- system stron www - Tim Berners-Lee
- e-mail - Ray Tomlinson
- Linux - Linus Torvalds
- pierwsze portale - Yahoo! - David Filo i Chih-Yuan Yang

To nie były “duże” korporacje.

Czy patenty chronią małych?

Należy pamiętać:

- że nie da się napisać programu, nie łamiąc patentu,
- o kosztach działu prawnego przeglądającego wszystkie wnioski,
- że koszt rejestracji to nie wszystko,
- o niepewności prawnej producenta,
- o tzw. “submarine patents”,
- o problematycznych zapisach w kontraktach (Monachium),
- o częstej konieczności “crosslicensingu” patentów.

Budżet prawny > IT...

“Patenty na oprogramowanie są dla programistów niczym miny. Każda decyzja projektowa to możliwość "stąpienia" na patent i zniszczenia projektu. Niebezpieczeństwo staje się bardzo poważne, jeśli weźmie się pod uwagę fakt, jak wiele pomysłów składa się na nowoczesny program.” - Richard Stallman, twórca GNU

Zobaczmy to na przykładzie

Foundation for a Free Information Infrastructure przygotowała projekt prostego sklepu internetowego. Zobaczymy, ile patentów można naruszyć, robiąc mało skomplikowany program.

Innymi słowami

- Prawo autorskie chroni "Litwo! Ojczyzno moja!"
- Patent daje monopol na "odniesienie do dowolnego państwa w utworze literackim"

Krótkie podsumowanie

Patenty na oprogramowanie...

- dają złudną ochronę,
- znacznie powiększają koszty,
- szkodzą programistom oraz MSP,
- sprzyjają monopolizacji rynku,
- utrudniają konkurencję,
- dotyczą wszystkich, nie tylko informatyków.

Co nas może czekać?

- oprogramowanie “non-for-EU”
- koniec darmowych encoderów mp3
- upadek MSP
- monopolizacja rynku
- wzrost cen oprogramowania
- kolejne prawo, które nie będzie przestrzegane

Skoro nie patenty, to co?

- Prawo autorskie od dawna chroni interesy wszystkich programistów, twórców i dystrybutorów.
- Nie zapominajmy, że ten, kto jest pierwszy, zawsze ma przewagę nad konkurencją.

Zamiast zakończenia

"If people had understood how patents would be granted when most of today's ideas were invented and had taken out patents, the industry would be at a complete standstill today. [...] A future start-up with no patents of its own will be forced to pay whatever price the giants choose to impose."

(Bill Gates, "Challenges and Strategy" email memo, 1991)